

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/201105,We-Wroclawiu-powstal-Pomnik-Zolnierzy-Niezlomnych.html>
21.05.2024, 19:45

We Wrocławiu powstał Pomnik Żołnierzy Niezłomnych

Uroczystość odsłonięcia monumentu odbyła się 8 maja 2024 roku o godzinie 21:00. Podświetlane szklane figury stanęły na specjalnie przygotowanym skwerze pomiędzy ulicami: Borowską, Dyrekcyjną i Glinianą. W ceremonii odsłonięcia monumentu wziął udział dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot.

Maciej Parysek (IPN)

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu – 8 maja 2024. Fot. Maciej Parysek (IPN)

Idea powstania pomnika połączyła wiele środowisk, osób i organizacji. Podkreślali to wszyscy przemawiający podczas uroczystości. Starania o jego budowę rozpoczęły się już w 2010 roku, a całość została sfinansowana ze środków Gminy Wrocław oraz dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obecny na uroczystości wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Krzysztof Szwagrzyk podkreślił, że koniec II wojny światowej w Europie wcale nie oznaczał kresu walk o wolną Polskę, która spod niemieckiej okupacji, na prawie pół wieku trafiła pod sowieckie zniewolenie.

– Za tę walkę o wolną Polskę, walkę prowadzoną w warunkach, w których przecież zwyciężyć nie było można. Za tę walkę prowadzoną w imię wyznawanych patriotycznych wartości i zasad, żołnierze niezłomni, żołnierze wyklęci, uczestnicy antykomunistycznego powstania w Polsce, albo jak chcą niektórzy: ostatni rycerze Rzeczypospolitej, zapłacili cenę najwyższą – cenę własnego życia.

Komuniści pozbawili ich tego życia, ale pozbawili ich także prawa do własnego grobu, a nawet prawa do pamięci o nich. W wolnej Polsce, żołnierze niezłomni, żołnierze wyklęci – Ci, po których miał nie zostać żaden ślad powracają. I zajmują należne im miejsce w naszej polskiej zbiorowej pamięci [...] Wyrazem tego powrotu jest odsłaniany dzisiaj najpiękniejszy w Polsce pomnik żołnierzy niezłomnych, żołnierzy wyklętych. To szczególnie, przedstawiony w artystycznej formie dowód naszej pamięci, o naszych bohaterach. To wyraz naszego szacunku, ale przede wszystkim ponadczasowe świadectwo zwycięstwa Ich moralnego zwycięstwa!

O potrzebie edukowania młodych pokoleń mówił podczas ceremonii prof. Stanisław Ułaszewski, prezes dolnośląskiego okręgu Światowego Związku Armii Krajowej:

– Powojenne antykomunistyczne podziemie niepodległościowe nazywane było niegdyś bandytami z lasu, obecnie określane żołnierzami niezłomnymi. To przykład pokolenia mordowanego, torturowanego, prześladowanego. Cieszę się, że doczekaliśmy odsłonięcia tego pomnika. Patrząc z perspektywy czasu historia przyznała rację naszym

bohaterom – żyjemy bowiem w wolnej Polsce.

Przemysław Lazarowicz, wnuk Adama Lazarowicza „Klamry”, jednego z żołnierzy wykłętych, który stracił życie 1 marca 1951 roku na Rakowieckiej w Warszawie, podkreślił, że pomnik ten będzie ważnym miejscem dla wrocławian.

– Będziemy mogli tu krzawić postawy obywatelskie, patriotyczne, miłość do ojczyzny i świadomość o naszej historii. Pierwsze wrażenie, jakie robi ten pomnik, jego forma i pomysł, jest bardzo pozytywna. Wypełnia nas dzisiaj radość i wzruszenie – mamy pomnik Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu. I już go nie oddamy!

Według dyrektora Centrum Historii Zajezdnia, dr. Andrzeja Jerie, ogromną wartością pomnika, jest to, że jego powstanie połączyło wiele środowisk.

– Wokół idei postawienia pomnika Żołnierzy Niezłomnych we Wrocławiu był naprawdę bardzo szeroki consensus i wielka wspólna praca. Długa, bo ten pomnik powstawał kilka lat, ale warto było czekać, bo mamy teraz miejsce, z którego możemy być naprawdę dumni.

Aktu odsłonięcia pomnika dokonała mjr Wanda Kiałka – żołnierz AK, która brała udział w akcji „Ostra Brama”, mającej na celu wyzwolenie Wilna przed wkroczeniem wojsk sowieckich. Więziona na Łubiance i w Butyrkach. Skazana na katorgę w Workucie.

Wyjątkowy i wyczekany monument poświęcił ks. ppłk. Maksymilian Jezierski, kapelan wojskowy z parafii pw. św. Elżbiety we Wrocławiu.

Pomnik, którego projektantami są artyści: Tomasz i dr Konrad Urbanowiczowie z renomowanej pracowni Archiglass z Wrocławia, przedstawia postacie żołnierzy zatopionych w szklanych podświetlanych bryłach.

– Chcieliśmy symbolicznie przedstawić grupę bohaterów, jednocześnie wprowadzając współczesne dzieło artystyczne do przestrzeni miejskiej, które porusza wyobraźnię, pokazuje szacunek, oddaje cześć bohaterom i zachęca młode pokolenie do poznawania historii –

- mówili podczas uroczystości projektanci.

Umieszczenie postaci na skwerze pośród drzew ma podkreślać symbolikę konspiracji i walk partyzantów. Podświetlone szklane monumenty zwłaszcza po zmroku robią ogromne wrażenie, co podkreślali przybyli na uroczystość wrocławianie. Warto dodać, że 60 procent powierzchni skweru zajmuje zieleń, a pozostała część jest wyłożona kostką granitową, na której stoi maszt.

Wszystkie zgłoszone projekty oceniał 18-osobowy sąd konkursowy, w skład którego weszli m.in. przedstawiciele Instytutu Pamięi Narodowej: dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, prof. Włodzimierz Suleja, dr Andrzej Drogoń, dr Katarzyna Pawlak-Weiss i Wojciech Trębacz.